

Vågetjeneste status 2019

Ældre@Sagen

Indhold

Indledning	4
Overblik over lokalafdelinger med vågetjeneste i hele Danmark	5
975 døende	8
Mere end 3 ud af 4 døende havde pårørende	9
Dødsfald forårsager aflyste vågeforløb	10
Vågetjenesterne våger dag, aften og nat	11
Længere perioder uden efterspørgsel for vågebehov	12
754 frivillige i 2019	13
Næsten halvdelen af vågetjenesterne mangler frivillige	13
Svært at rekruttere frivillige, men nemme at fastholde	14
Sådan bliver vågetjenesten brugt – det vigtige PR arbejde	15
Flere aktivitetsledere gør det lettere at dele opgaverne	15
Har I gjort noget nyt i 2019?	18
Fællesskab i vågegruppen og vågemøder	18
Vagtplanlægning og nye tiltag	19

Indledning

Denne statusrapport giver et indblik i Ældre Sagens vågetjeneste i 2019. Rapporten er den fjerde årlige undersøgelse af vågetjenesten.

Rapportens data er baseret på besvarelser på spørgeskemaet, som blev sendt ud til alle aktivitetsledere/kontaktpersoner i vågetjenesten. Ældre Sagen havde per. 31/12 2019 49 vågetjenester placeret rundt omkring i Danmark, hvoraf 48 svarede på det udsendte spørgeskema. Det giver en svarprocent på 98 %. Derudover er to yderligere vågetjenester startet i slutningen af 2019, og indgår derfor ikke i undersøgelsens data men optræder kun på kortet og i tabellen.

I rapporten kan du bl.a. læse om, hvor mange døende de frivillige i vågetjenesten sad hos i 2019, og hvor mange timer de samlet har våget. Du kan finde information om, hvordan vågetjenesten hjælper de pårørende, hvor vågetjenesten våger og hvor i landet Ældre Sagen har en vågetjeneste.

Vi vil gerne sige mange tak til de mange aktivitetsledere af vågetjenesten, som har bidraget til denne rapport og til alle i Ældre Sagens vågetjenester for jeres store indsats for døende og deres pårørende.

Overblik over lokalafdelinger med vågetjeneste i hele Danmark

Ud af Ældre Sagens 215 lokalafdelinger tilbød 72 lokalafdelinger vågetjeneste i 2019. Der er flere steder i landet, hvor lokalafdelingerne er gået

sammen om at tilbyde én samlet vågetjeneste, hvilket betyder, at Ældre Sagen i 2019 havde 49 vågetjenester slutningen af 2019.

Distrikt	Vågetjeneste	Opstarts år	Antal frivillige	Antal LA'er
1	Frederikshavn-Læsø, Sæby og Skagen	2017	24	3
	Hobro, Hadsund, Mariager Fjord og Arden	2009	23	4
	Morsø	2006	12	1
	Sallingsund	2019	14	1
2	Skjern-Tarm	2013	7	2
	Skive-Spøttrup-Sundsøre	2016	9	3
3	Brædstrup	2013	12	2
	Gjern	2011	13	1
	Hinnerup	2018	5	1
	Horsens og Horsens Nord	2011	17	2
	Juelsminde	2019	18	1
	Kjellerup	2017	9	1
	Purhus og Randers	2012	14	2
	Rougsø-Sønderhald og Nørre Djurs	2009	12	2
	Samsø	2010	15	1
	Them	2013	15	1
	Tørring-Uldum	2015	17	1
	Hedensted	2018	13	1
4	Brørup, Rødding, Holsted og Vejen	2013	32	4
	Kolding	2017	12	1
	Ølgod	2018	13	1
5	Gråsten og Broager	2011	5	2
6	Højfyn	2010	9	1
	Kerteminde	2010	8	1
	Langeland	2010	17	1
	Middelfart	2016	25	1
	Nordfyn	2012	17	1
	Nyborg-Ullerslev	2014	9	1
	Odense	2012	18	1
	Ærø	2005	24	1
	Ørbæk	2012	4	1

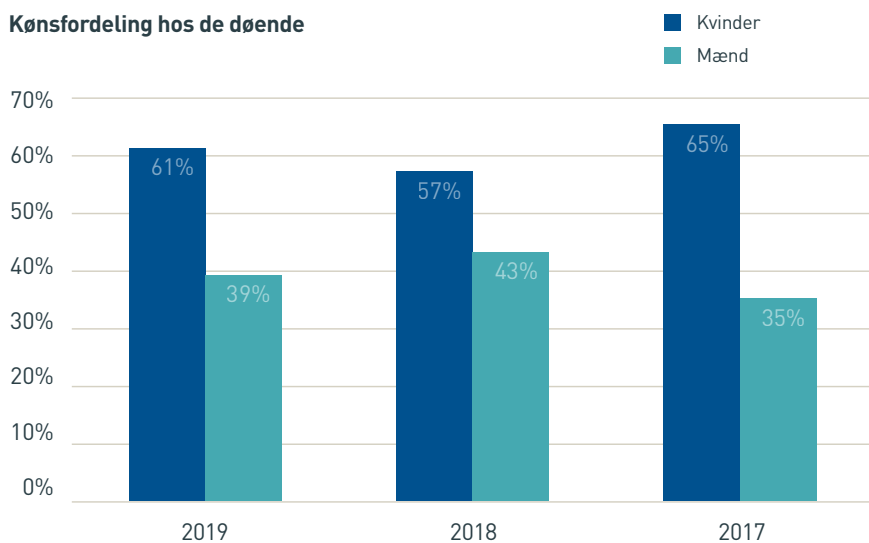
Distrikt	Vågetjeneste	Opstarts år	Antal frivillige	Antal LA'er
7	Møn-Bogø, Præstø og Vordingborg	2016	29	4
	Nykøbing Falster-Sydfalster	2014	27	1
	Stubbekøbing og Nørre Alslev	2016	7	2
	Sakskøbing og Nysted	2016	10	2
8	Nykøbing –Rørvig*	2015	7	1
	Ringsted**	2019		
	Tornved-Svinninge**	2019		
	Ramsø	2017	10	1
	Solrød	2015	6	1
9	Allerød	2012	16	2
	Farum og Værløse	2016	21	2
	Fredensborg	2014	18	2
	Helsingør	2014	18	2
	Skibby, Jægerspris, Frederikssund og Slangerup	2018	22	4
	Albertslund	2014	20	1
10	Brøndby	2017	11	1
	Frederiksberg	2018	14	2
	Høje Taastrup	2015	13	2
	København City	2013	46	2
	Tårnby og Dragør	2017	17	1
Samlet			754	

*Ikke besvaret spørgeskema og indgår derfor ikke i rapporten.

**Netop opstartet og indgår derfor ikke i rapporten

975 døende

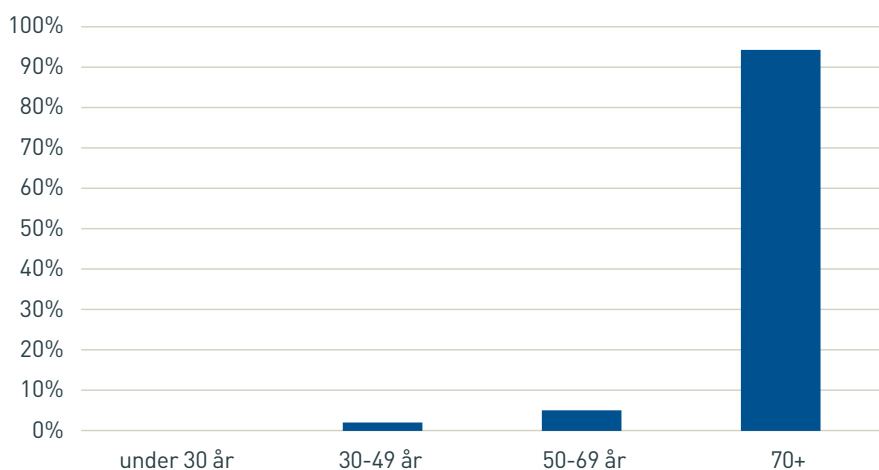
Kønsfordeling hos de døende

I 2019 blev der våget 14.050 timer ved 975 døende. Det betyder, at de frivillige i vågetjenesten vågede 1.783 flere timer og hos 212 flere døende end året

før. Ligesom de seneste år, var det i 2019 stadig flest kvinder, som fik hjælp af vågentjenesten.

Aldersfordeling hos de døende

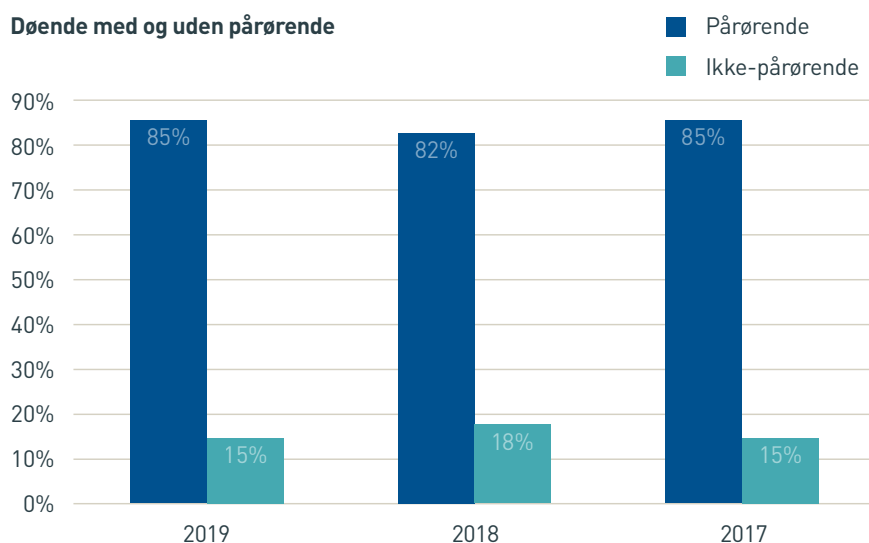

Det var primært døende på 70 år og derover, som fik hjælp af vågetjenesten sidste år. Denne aldersfordeling så lige sådan ud i 2018.

17 % af de døende, som vågetjenesten sad hos, havde en demenssygdom. I 2018 lå det tal på 20 %.

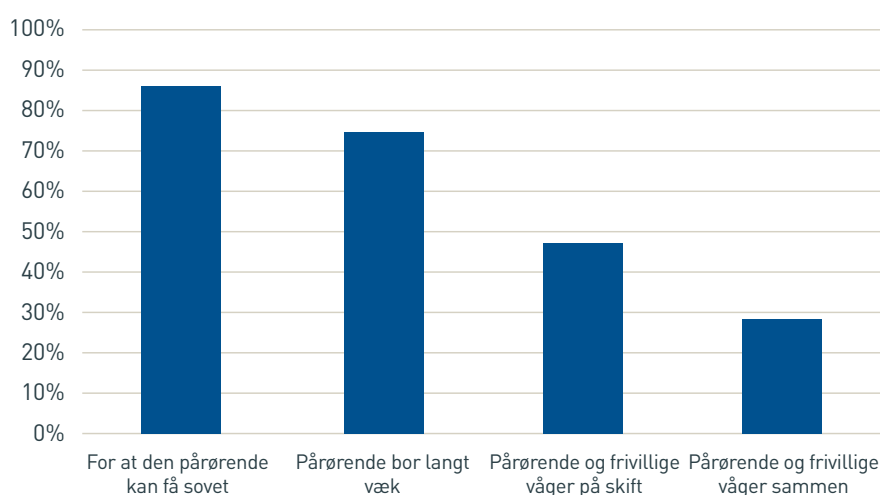
Mere end 3 ud af 4 døende havde pårørende

Vågetjenesten er ikke kun en støtte og hjælp for de døende, men også for de pårørende. Derfor våger de frivillige både hos døende uden pårørende, og hos døende som har pårørende. I 2019 havde 85 % af de døende pårørende og 15

% var helt uden pårørende. Det betyder at 103 døende, som fik hjælp af vågetjenesten sidste år, var helt uden pårørende. Det er et lille fald fra året før.

Støtte til de pårørende

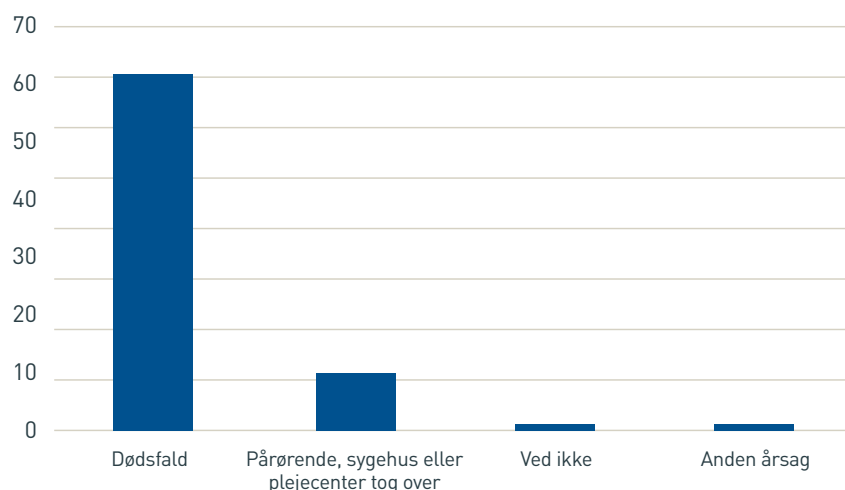

8 ud af 10 vågetjenester oplevede da også, at de var en støtte for de(n) pårørende til den døende. Den vigtigste støtte var, at de pårørende kunne få sovet. Figuren til venstre illustrerer på hvilken måde vågerne støttede de pårørende (fordi det har været muligt at angive flere svar, overstiger tallene 100 %).

Derudover oplevede vågetjenesterne samlet at skulle give støtte/aflaste 23 pårørende i en periode, som gik ud over de allersidste døgn af den døendes liv – f.eks. i en periode på en eller to måneder.

Dødsfald forårsager aflyste vågeforløb

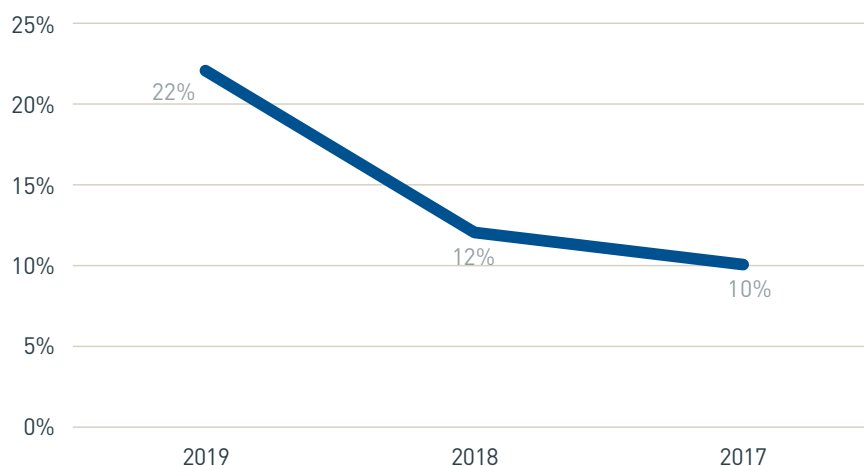
Aflysning af vågeforløb

41 af de 48 vågetjenester, som indgår i undersøgelsen, oplevede sidste år, at et vågeforløb blev aflyst, inden den første våger nåede ud til den døende. I langt størstedelen af tilfældene skyldes aflysningen, at den, de skulle have våget over, nåede at dø, inden den første våger kom frem.

Af de 1.080 henvendelser om vågebehov, som vågetjenesterne fik i 2019, blev 105 vågeforløb aflyst, inden den første våger nåede frem, svarende til 10%. Det er et lille fald fra de seneste år, hvor det i 2018 var 12 % af henvendelserne som blev aflyst (113 vågeforløb ud af 924 henvendelser), og det i 2017 var 22 % (154 ud af 688 henvendelser).

*Aflysning af vågeopgaver

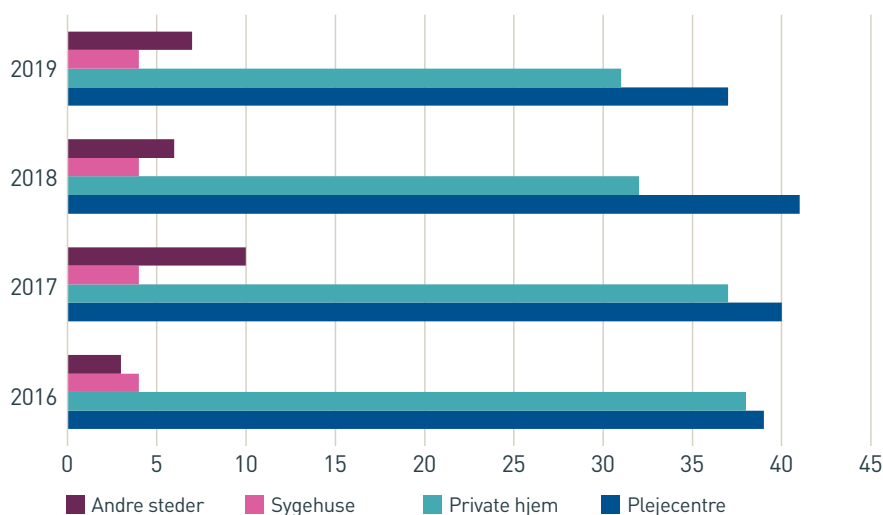
*Antallet af aflysninger er et minimum af de aflysninger, som der var sidste år, da nogle af besvarelserne til dette spørgsmål var ugyldige.

Vi arbejder fortsat på at nedbringe antallet af aflyste vågeforløb, bl.a. ved at have et tæt samarbejde med personalet i plejen, så de

indarbejder vågetjenesten som en fast del af deres arbejds gange, når der er en døende.

Vågetjenesterne våger dag, aften og nat

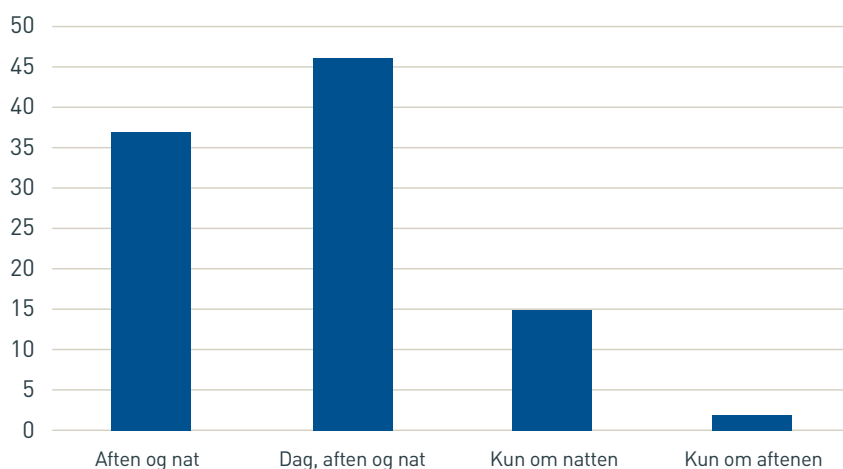
Hvor våger vågetjenesterne?

Vågetjenesterne vågede primært på plejehjem og i private hjem i 2019. Denne fordeling var også gennemgående i 2017 og 2018, hvor de hyppigste steder også var private hjem samt plejecentre/plejehjem. De "andre steder" som

nogle af vågetjenesterne også skriver at de våger ved, er rehabiliteringscentre og aflastningscentre.

Hvornår på døgnet våges der?

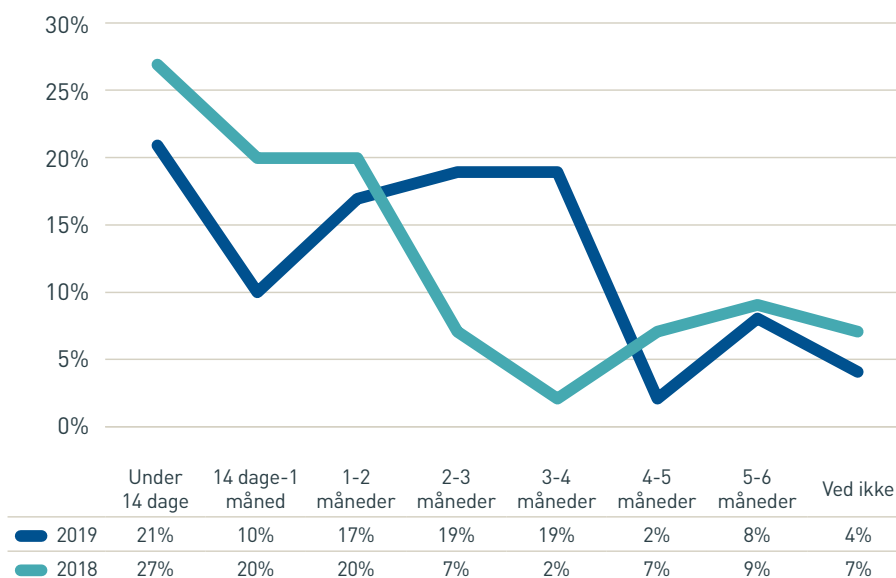

Der er også forskel på hvilke tider af døgnet, de forskellige vågetjenester tilbyder at våge på. De fleste vågetjenester tilbyder primært at våge både

dag, aften og nat. 46 % af vågetjenesterne havde vågeopgaver dag, aften og nat. 37 % våger kun aften og nat. Dette har ikke ændret sig fra 2018.

Længere perioder uden efterspørgsel for vågebehov

Længste periode uden at være kaldt ud sammenlignet med 2018

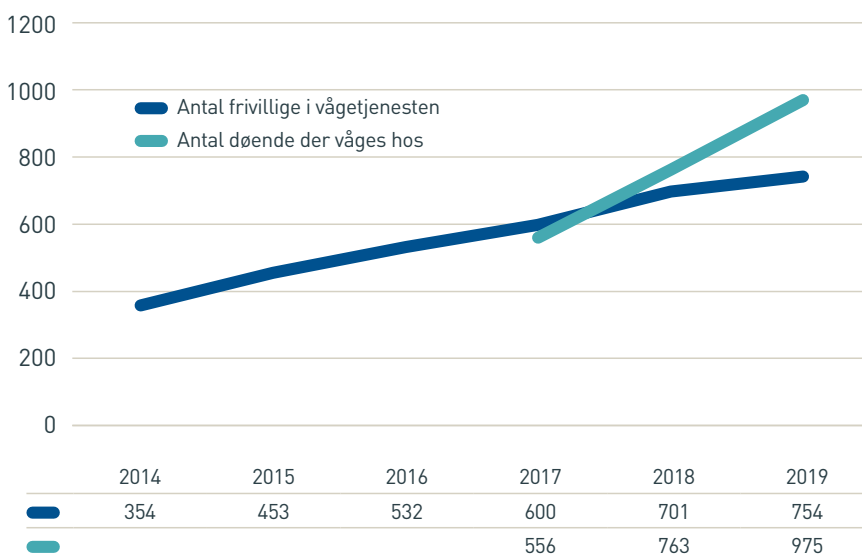
De seneste år har tendensen været, at der er blevet kortere og kortere imellem, at vågetjenesten blev kaldt ud, men i 2019 har billedet været lidt anderledes. 21 % af vågetjenesterne havde i 2019, under 14 dage mellem hver vågeopgave. Det er lidt færre vågetjenester end i 2018, hvor 27 % af dem oplevede at der gik under 14 dage, mellem hver opgave.

Der er også sket en stor stigning i antal vågetjenester, som oplever perioder på 2-3 måneder og 3-4 måneder som længste tid uden at være

kaldt ud. Dette kan have forskellige årsager. Det kan bl.a. skyldes, at det ikke er alle blandt plejepersonalet f.eks. på et plejehjem eller i hjemmeplejen, som er klar over, at der er et samarbejde med vågetjenesten, hvilket betyder, at vågetjenesten ikke bliver tilkaldt, selvom der er et behov. Dog kan det også skyldes, at der ikke har været brug for vågetjenesten, f.eks. fordi de pårørende selv har været der. 14 % af vågetjenesterne havde dog i snit mere end en vågeopgave om ugen hele sidste år.

754 frivillige i 2019

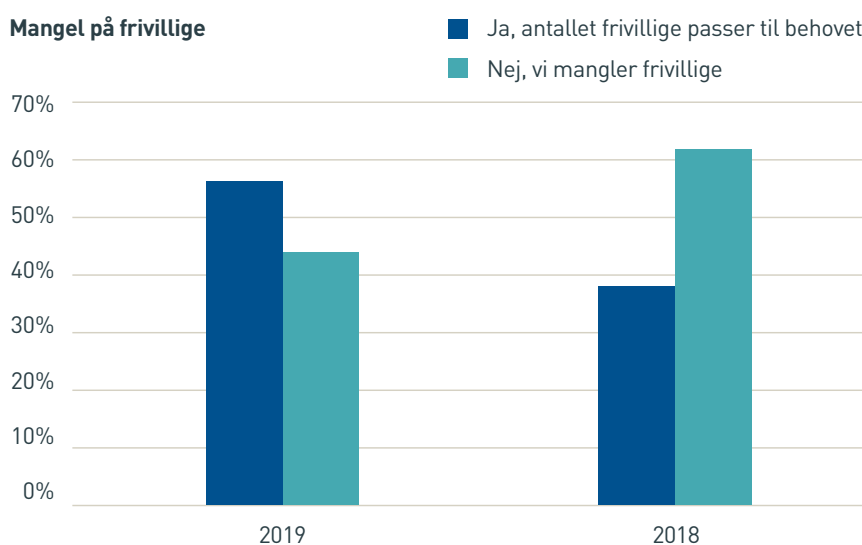
Antal frivillige og døende

Antallet af frivillige er stadig stigende, hvilket det har været alle år siden 2014. Til gengæld

er andelen af de nye frivillige ikke helt så højt, som de forrige år.

Næsten halvdelen af vågetjenesterne mangler frivillige

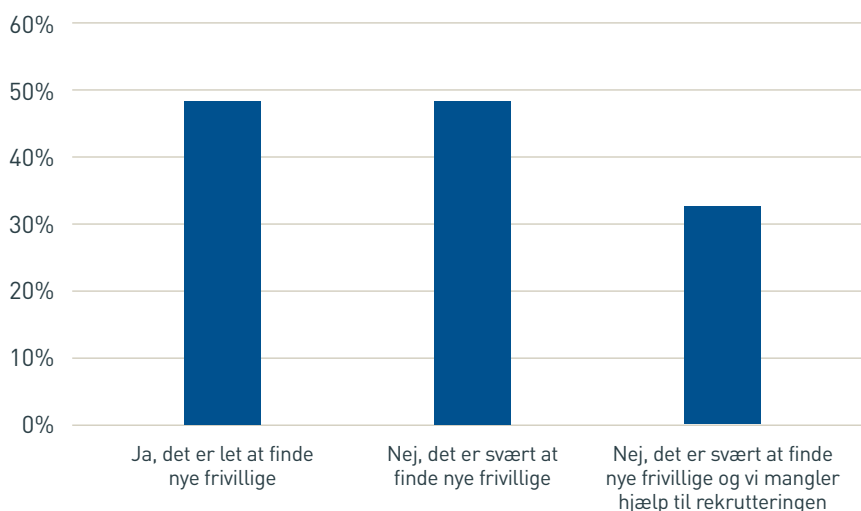

21 vågetjenester oplevede sidste år, at de havde brug for flere frivillige for at kunne dække efterspørgslen på vågetjenesten. Det er ikke helt så mange som året

før, hvor 26 vågetjenester svarede, at de manglede frivillige til at dække efterspørgslen.

Svært at rekruttere frivillige, men nemme at fastholde

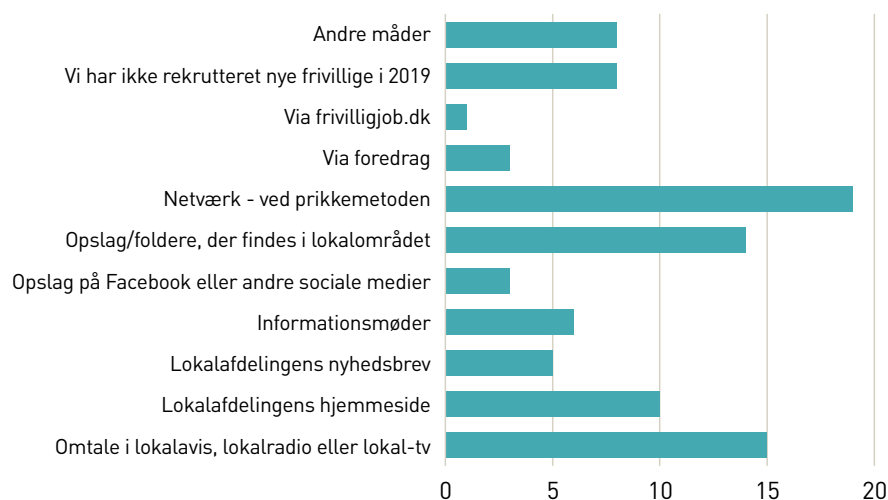
Hvor let er det at rekruttere?

Vågetjenesterne synes overordnet, at det er svært at rekruttere nye frivillige, hvilket de også gjorde i 2018. Lidt mere end halvdelen af vågetjenesterne svarer, at det er svært, og yderligere 11 % at det er svært at rekruttere, og at de har brug for hjælp til rekrutteringen. Til gengæld

siger 92 % af vågetjenesterne, at det er nemt at fastholde de frivillige efter rekrutteringen. Det tal er uændret fra 2018. Derfor arbejder vi løbende med, at hjælpe vågetjenesterne med at rekruttere frivillige, både via lokale annoncer og materialer til at dele ud lokalt.

Rekruttering af nye frivillige

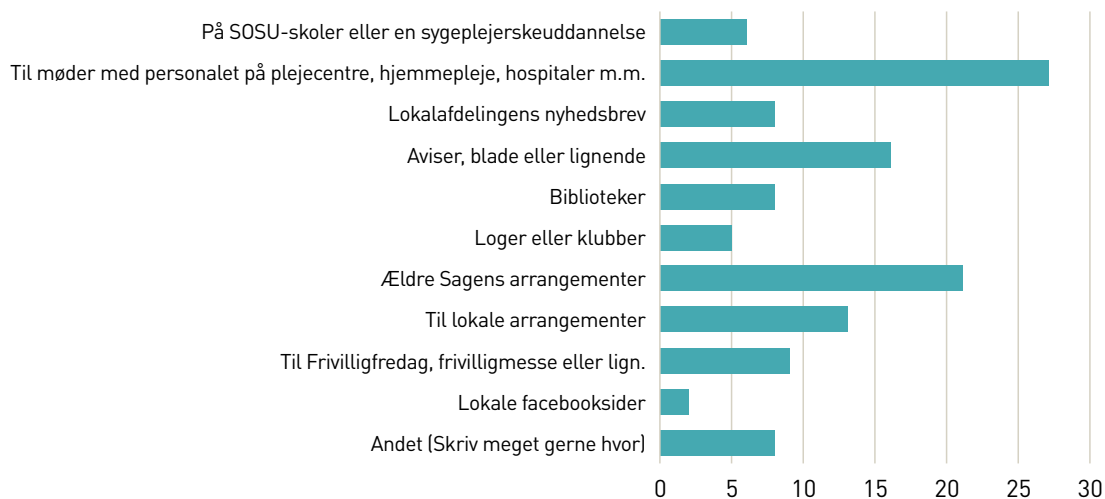

Vågetjenesterne bruger mange forskellige metoder til at rekruttere de nye frivillige på. De metoder, som flest vågetjenester havde succes med i 2019, var prikkemetoden, omtale i lokalavis,

lokalradio eller lokal-tv, og ved opslag/foldere som ligger rundt om i lokalområdet. Det var de samme tre metoder, som også var taget mest i brug i 2018.

Sådan bliver vågetjenesten brugt – det vigtige PR arbejde

Hvilke steder er der gjort opmærksom på vågetjenesten?

Ældre Sagens vågetjenester brugte i 2019 mange forskellige platforme til, at gøre opmærksom på, at de er til stede og kan benyttes.

56 % af vågetjenesterne havde gjort opmærksom på vågetjenesten til møder med personalet på plejehjem og i hjemmeplejen. Denne del

af PR-arbejdet spiller en helt central rolle for, at vågetjenesten bliver brugt, og det er derfor en rigtig god idé, at prioritere møderne med personalet. Derudover gjorde vågetjenesterne især opmærksom på sig selv til Ældre Sagens arrangementer og i aviser, blade eller lignende.

Flere aktivitetsledere gør det lettere at dele opgaverne

I 2019 var der i alt 95 aktivitetsledere fordelt på 48 vågetjenester. De brugte i gennemsnit 5 timer månedligt på deres virke. Det er halvt så meget tid, som i 2018. Dette kan måske skyldes, at der er sket en stigning på 29 aktivitetsledere siden 2018, hvilket har medført, at den enkelte aktivitetsleder har nogen at dele opgaverne med.

9 aktivitetsledere fra 6 vågetjenester oplevede i 2019, at de savnede noget i deres virke som leder af vågetjenesten. De har svaret, at de savnede et bredere netværk, nogen at dele opgaverne med, samt hjælp til markedsføring lokalt og flere ressourcer. I 2018 svarede 10 aktivitetsledere fra 6 vågetjenester, at de savnede at dele opgaverne med nogen og et bredere netværk.

Har I gjort noget nyt i 2019?

Fællesskab i vågegruppen og vågemøder

Vågetjenesterne har i 2019 haft forskellige tiltag, som har styrket fællesskabet i vågegruppen og til vågemøder.

"Studietur til Funebariat med efterfølgende frokost"

"Vi har stigende succes med afholdelsen af vores 2 årlige fællesture/kulturture med efterfølgende bespisning. Vågerne giver udtryk for, at de herved føler sig anerkendt og værdsat for deres indsats."

"Vi havde besøg af en palliativ sygeplejerske, som fortalte om sit arbejde".

"Vi har været til foredrag og i teater sammen og ude at spise."

"Vi havde en meget fin tur til krematoriet i Ringsted sidste forår med rigtig god guide/rundvisning. Det tog 2 timer og det var en stor fornøjelse at opleve de smukke forhold og den dybe respekt for de døde - det var virkelig en oplevelse andre vågetjenester kunne have glæde af. Vi fik en god netværks-oplevelse og var i byen og spise efterfølgende... vi gentager turen igen i år med de nye og dem der ikke kunne deltage sidst. Vi havde møde med afd sygeplejerskerne på sygehuset og hygiejne mini kursus af hygiejnesygeplejersken..."

"Ja vi har holdt temaaftner med den lokale vågetjeneste fra hospice med en af deres sygepl. som underviser, det var super godt."

"Vi har kvartalsvise ERFA møder, hvor vi forsøger at have faglig indlæg udefra, senest omkring demens."

Vagtplanlægning og nye tiltag

Vågetjenesterne har også svaret på hvorledes de planlægger vagter, forløb etc. Ligeledes har de også lavet nogle nye tiltag i 2019, som nedenstående citater beskriver.

"Vi har fået vagttelefon. Det er en stor lettelse ikke at bruge sin egen telefon, da man altid var på 24/7. Nu skiftes vi til at have vagttelefonen efter aftale og det fungerer fint. Vi har i vores pjecer skrevet at kontakten til os skal foregå gennem hjemmepleje eller plejecentre, da pårørende jo har følelser i klemme, og derfor kan have svært ved at være nøgtern. Vi har også skrevet at vi helst vil kontaktes mellem 8 og 15, da det kan være svært at finde frivillige efter 15. Pensionister har jo mange gøremål. Til sidst har vi skrevet at vi kun kan magte at dække de sidste mellem 3 og 5 levedøgn."

"Vi har udvidet vor vågetjeneste med en tryghedstjeneste, så vi gerne kommer ud, hvis man i perioder er meget angst og utryg."

"Flere koordinatore."

"Styrket møder med Hjemmeplejen i Morsø Kommune. Gjort mere opmærksom på vores tilbud om aflastning."

"Da vi skulle have det op at stå, var det plejehjemmet, Røde Kors, menighedsrådet og Ældre Sagen, der gik sammen."

"Vi er meget fleksible med hensyn til antal vågetimer den enkelte vågekone skal sidde. Denne fleksibilitet for at bibeholde den enkelte vågekone m/k. Holder fælles vågekonemøder på skift på vores plejecentre, for at alle kan se faciliteterne, og hvor vi våger."

"Vi har i samarbejde med ÆS lavet et registrerings- og kommunikationssystem til hjælp ved administrationen."

"Vi har afleveret kort lige før jul med jule- og nytårshilsen til samtlige plejehjem, hjemmeplejen og akutteamet. Vi vil i det nye år skrive lidt om vores Vågetjeneste i Plejehjemsaviserne."

"Vi har været på besøg på 2 Plejehjem og fortalt om vågetjenesten til deres personalemøder. Vi vil i år tilbyde de andre Plejehjem at komme til deres personalemøder. Jeg som tovholder i gruppen har haft besøg af en journalist fra Midtjyllands Avis, hvor jeg fortalte om vågetjenesten. Det gav en våger mere, og to der lige ville tænke over det. Ved at mange har læst artiklen, og nu den vej også ved vi er her og gerne vil bruges."

Ældre@Sagen

Snorresgade 17-19 · 2300 København S · Tlf. 33 96 86 86 · www.aeldresagen.dk